

ПОЕТОНІМОСФЕРА ПОВІСТІ ІВАНА ФРАНКА «ЗАХАР БЕРКУТ»: ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІ І КІНЕМАТОГРАФІЧНІ ПАРАЛЕЛІ

Ахмед (Андросова) Катерина Вадимівна, студентка IV курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (групи УМЛБ-1-21-4.0з.) спеціальності 035 Філологія Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Науковий керівник: Вінтонів Т.М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

У цій науковій розвідці автор робить висновок про те, що кожен поетонім має своє місце і значимість у творі. Повість «Захар Беркут» багата н топоніми, які поділяються на гідроніми, ойконіми, ороніми, мікротопоніми, що утворені способом трансонімізації. У творі згадані антропоніми, які відповідають і добі, і місцевості того часу, і подіям, також є поетоніми-символи, які мають глибоке фольклорне джерело. Іван Франко – неперевершений майстер художнього слова, твори якого мають невичерпне джерело для науковців. Ми не можемо розглядати художній твір як історичний документ, «Художня правда вище правди історичної. Літератори завжди ясно усвідомлювали, що між реальним ономастиконом і власними назвами художнього твору наявні істотні відмінності. Для історичних постатей характерне збереження реального імені. Наповнення поетичним об'єктом змінюється, з'являються конотемати поетичного характеру, з історичної постаті перетворюється в категорію історичного поетоніма, свобода супровідних, видатних імен; перенесення подій для створення цікавішого сюжету, для інтриги».

Ключові слова: поетонімосфера, топонім, антропонім, мікротопонім, поетонім, конотонім, оронім, гідронім, номінація, семантика, трансонімізація.

Предметом аналізу в статті є онімний простір повісті Івана Франка «Захар Беркут». Мета роботи проаналізувати поетонімосферу «Захара Беркута», розглянути особливості історичного повісткування загалом. Основні завдання: з'ясувати вияви типових рис топонімів історичних, а також семантику антропоетонімів, провести паралель між художнім текстом та екранізацією твору.

До питання семантики антропонімів зверталися такі вчені, як Л. Белей, І. Желєзняк, Ю. Карпенко, Е. Кравченко, Т. Вінтонів та ін., які розглядали не тільки етимологію імен, а й конотативну сфери поетонімів та їхні лексикографічні інтерпретації.

«Поетонімосфера історичних творів – організована система імен, де є необхідні оніми, які служать антуражем. Вони повинні не суперечити, а співвідноситись один з одним органічно й логічно. Під онімним простором художнього твору на першому етапі розвитку літературної ономастики мали

на увазі саме відображення фрагмента реального ономастичного простору. І лише пізніше поняття про поетонімосферу та її властивості стало набувати рис, які відрізняють його від «ономастичного простору». Поетонімосфера художнього твору безумовно фрагментарна. Будь-які відмінності між реальною і літературною онімією завжди сприймаються тільки через призму смислової системи конкретної національної мови певної епохи. Історичний антураж, достовірність: позитивні, негативні імена і структурують образи» (Вінтонів, 2009: 62).

Іван Франко геніальний український письменник, його постать світового рівня, багатогранна, і сьогодні ми відкриваємо нові скарби його творчості, наукових доробків. Нове прочитання його творів допомагає по-новому побачити художній світ, розкрити семантику антропонімів і топонімів творів.

В. Сімович писав, що І. Франко «не тільки дужий поетичний талант, не тільки автор прекрасних оповідань, чудових творів для дітей, гарний повістяр, добрий драматург, не тільки вчений на європейську міру, не тільки політичний діяч і великий громадянин-революціонер, а й великий учитель народу» (Сімович, 1966: 98).

Д. Бучко зазначає, «не кожен знає, що Франко є мовознавцем і до того ж основоположником нової мовознавчої науки – української антропоніміки. Протягом усього свого короткого життя І. Франко цілеспрямовано і послідовно працював над європеїзацією української літератури, науки та культури, а також, за словами О. Пахловської, над «прилученням української культури до тем і моделей загальноєвропейського і в цілому світового літературного процесу» (Бучко, 2013: 85). Про велику зацікавленість Івана Франка ономастикою, особливо українською антропонімією, свідчить стаття метра літератури «Причинки до української ономастики». Історична повість «Захар Беркут», написана Іваном Франком ще понад 140 років – перлина української літератури, яка завжди приваблювала не тільки науковців (Н. Сокіл, І. Денисюк, І. Набитович, Є. Нахлік, Л. Третяк, О. Хоменко та інші.), а й кінематографів (українських і закордонних). Український фільм «Захар Беркут» режисера Леоніда Осика 1971 року називають поетичним кіном, а також спільний проєкт (американсько-український) Ахтема Сеїтаблаєва та Джона Вінна 2019 року художній фільм «Захар Беркут» має ще назву «Зринаючий яструб» (гасло фільму «У свободі моя сутність»), саме і сьогодні викликають інтерес у медіа (О. Данилов, С. Пласконь, А. Сеїтаблаєв та інші).

Повість Івана Франка «Захар Беркут» поєднує фольклорну основу, патріотичну ідею, історичні реалії та символічну модель світогляду. Через онімний світ автор передає нам топонімію реальних найменувань об'єктів і антропонімний світ традицій найменування людей того часу, але у творі прослідковуємо взаємозв'язок людей і природи, гармонію між ними.

Сама назва твору, заголовок повісті містить двокомпонентний антропонім «Захар Беркут», який несе номінативну функцію, характеризує головного героя *Захара Беркута*, який притягує до себе й інші антропоніми, топоніми, що є певними символами. Антропоніми: *Захар Беркут*, *Максим*, *Мирослава*, *Митько-Вояк*, *Тугар Вовк*, *Батий*, *Кайдан* та інші, також І. Франко згадує у творі

цілу низку історичних, реальних топонімів: *Карпати, Галич, Тухля, Тухольщина, свята Русь, Азія, Київ, Канів, Переяслав, Корчин, Тустань, Судомир, Калка, Угорщина, Новгород*; оронім – *Бескид*; гідроніми: *Стрий, Опір, Яік, Волга, Дон, Дніпро*; мікротопоніми: *Зелеміль, Ясна поляна, Сторож, Медведяче леговище, Запала долинина, Стрийська долина, Тухольський шлях, Тухольський потік, Тухольська долина, Тухольська тіснина, Тухольські ворота*. Саме вони є тлом і відтворенням задуму автора. Кожен поетонім в історичному творі має свою функцію, хронологічне значення. Реальні антропоніми, топоніми мають бути достовірними, які будуть викликати у читачів певні асоціації з історичною добою, історичною постаттю, наприклад: *свята Русь, Червона Русь* (історична назва Галичини), *степова Азія, кровава битва над рікою Калкою* (битва на Калці – це поразка князя Мстислава, битва з монгольським військом у 1223 році на річці Калка, на землі Донецької області. Саме у битві загинуло кілька князів і родовитих бояр південної і центральної Русі), а ось, наприклад, згадка про князя Данила: *«Володар Червоної Русі, князь Данило Романович, володаря всіх земель, усіх осель і міст від Сяну аж до Дніпра, від Карпат аж до устя Буга»* – перифраз.

Антропоніми в цьому творі здебільшого прозорі й значущі: ім'я Захар відображає старозавітну мудрість, Максим – молодечу силу, Мирослава – гармонію і жіночу благородність. І навіть негативні персонажі мають «промовисті» імена: *Тугар Вовк* – як втілення внутрішньої зради і деспотизму, *Кайдан* – символ несвободи, Чингісхан – персоніфікація тотального зла і поневолення.

У повісті І. Франка часто дескрипція, ономастичні перифрази, апелятиви виражають авторське ставлення до імен героїв. Наприклад, *«молодий гірняк Максим Беркут, дитя гір, – перифраз-наймолодший Максим, мов здоровий дубчак між явориною, визначався між усім тухольським парубоцтвом»* – порівняння, або інший *«тухольського бесідника, Захар Беркут, тухольський владика-перифраз. «Батько вісьмох синів, Захар Беркут був правдивим образом тих давніх патріархів, батьків і провідників цілого народу, про яких говорять нам тисячолітні пісні та перекази. Невважаючи на глибоку старість, Захар Беркут був іще сильний і кременний»*, а у кінці твору *«Старий Захар»*.

Ю. Карпенко зазначає: «Оніми є кодовими одиницями тексту, що акумулюють у собі колективну пам'ять, естетичні цінності, а часто й політичну програму» (Карпенко, 2001: 25).

М. Худаш наголошував, що в українській літературі прізвища та топоніми зберігають історико-культурну пам'ять, тому авторська ономастика має бути досліджена з урахуванням контексту та інтерпретації. У повісті Івана Франка «Захар Беркут» оніми функціонують не лише як засоби художньої виразності, а як ідеологічний інструмент. Через систему власних назв письменник кодує ідеї колективізму, народовладдя, захисту рідної землі, а також протиставляє героїчну громаду тухольців деспотичним загарбникам. Як підкреслює Н. Сокіл, у поезиї І. Франка важливим є «поєднання історично достовірного із художньо трансформованим», що проявляється саме через мікротопоніми, запозичені з реального села Тухлі та його околиць (Сокіл, 2009: 425–430). Топоніми в тексті

працюють не лише як географічні маркери, а як носії культурного ландшафту, що зберігає духовну сутність народу. У цьому контексті доречно згадати підхід сучасної культурної ономастики, згідно з яким поетоніми в художньому тексті виконують п'ять ключових функцій:

- ідентифікаційна – дає ім'я персонажам, об'єктам, народам;
- художньо-стилістична – увиразнює зображення, підсилює образність;
- символічна – передає ідеї, емоції, архетипи;
- ідеологічна – окреслює авторську позицію;
- культурно-пам'яттєва – закріплює спільний досвід, місце, традицію.

З огляду на це, поетонімосфера «Захара Беркута» є складним культурним кодом, який дозволяє читачеві не лише орієнтуватись у сюжеті, а й долучитися до духовної спадщини українського народу.

1. Антропоніми твору «Захар Беркут»

№	Ім'я персонажа	Цитата з твору	Тлумачення (Скрипник, Дзятківська)	Джерело цитати	Джерело тлумачення
1	Захар	«Захар Беркут був правдивим образом тих давніх патріархів...»	Від євр. Зехар'ягу – «Бог пам'ятав»	Франко, Захар Беркут, с. 12	Скрипник, Дзятківська, с. 134
2	Максим	«Молодий гірняк Максим Беркут...»	Від лат. Maximus – «найбільший, найвеличніший»	Франко, с. 13	Скрипник, Дзятківська, с. 105
3	Мирослава	«Звинна, як вивірка, Мирослава...»	Слов'янське ім'я: мир + слава – «та, що прославляє мир»	Франко, с. 17	Скрипник, Дзятківська, с. 153
4	Тугар Вовк	«Боярине Тугаре Вовче!»	Тугар – штучне ім'я (від «туга»); Вовк – зоонім, символ хижака	Франко, с. 16	Скрипник, Дзятківська, с. 66, 52
5	Митько Вояк	«Митько, тіло Митька Вояка...»	Зменшене від Дмитро, грец. Demetrios – «присвячений Деметрі»	Франко, с. 143	Скрипник, Дзятківська, с. 112
6	Данило (князь)	«Володар Червоної Русі, князь Данило Романович...»	Від євр. Даніель – «Бог – мій суддя»	Франко, с. 8	

2. Етніміми, міфоніми, теоніми

№	Назва / Ім'я	Тип оніма	Цитата з твору або контекст	Тлумачення / функція	Джерело цитати	Джерело пояснення
1	Монгол(и)	Етнінім	«І знов надходив вал варварської потуги з далекої Азії...»	Колективний образ ворога, руйнівної сили	Франко, с. 137	Франко; істор. довідка
2	гри / Угорщина	етнінім / ойконім	«...мала впасти орда до Угорщини...»	Сусіди, які теж зазнають загрози; простір контрасту	Франко, с. 138	Франко

3	Моравія, Семигород	Ойконіми	«...зі сходу в землю Семигородську, з заходу з землі Моравської...»	Географія вторгнення ординців; європейський простір	Франко, с. 138	Франко
4	Морана	Теонім	«Озеро було під опікою Морани, богині смерті.»	Богиня смерті у слов'ян. міфології; символ природи й страху	Франко, с. 60	Войтович, Українська міфологія, с. 73
5	Чингісхан	Антропонім — символ зла	«...месть великого Чингісхана...»	Засновник Монгольської імперії; міфологізований образ загарбника	Франко, с. 138	Франко; істор. джерела

3. Імена неукраїнського походження (ворожі персонажі)

№	Ім'я / Назва	Тип оніма	Цитата з твору або контекст	Характеристика / функція	Джерело цитати
1	Бату-хан	антропонім	«Страшний начальник монгольський Бату- хан, прозваний Батиєм...»	Історична постать. Уособлення сили і жорстокості	Франко, с. 138
2	Кайдан	антропонім	«...відділ ішов під проводом Кайдана...»	Командир ворогів; ім'я символізує кайдани	Франко, с. 138
3	Пета	антропонім	«...друга, під проводом Пети...»	Один із очільників монголів	Франко, с. 138
4	Чингісхан	антропонім	«Месть великого Чингісхана...»	Образ імперського зла, легендарного загарбника	Франко, с. 138
5	Яїк, Во Дон	гідроніми	«...що цей потік проти Яїка, Волги, Дону й Дніпра?»	Ріки з чужого, далекого простору – образ орди	Франко, с. 139
6	Азія (степи)	геонім	«...далекі степові Азії...»	Простір ворога; символ хаосу	Франко, с. 137

4. Топоніми, гідроніми, мікротопоніми, ороніми

№	Назва оніма	Тип оніма	Цитата з твору	Глумачення	Джерело цитати	Джерело глумачення
1	Тухля / Тухольщина	ойконім	«Се наша Тухольщина, наш рай!», «Над тухольською долиною вже спустився вечір...»	Реальне село в Карпатах, символ гармонійно ї громади	Франко, Захар Беркут, с. 5	Сокіл, 2009, с. 425
2	Зелемень	оронім символ простору	«Життя народу вирувало у стіп	Гора, реальна назва, символ опори	Франко, с. 10	Сокіл, с. 426

			могутнього Зелеменя»	Гора, з якої видно весь тухольськи й простір.		
3	Сторож (камінь)	мікротопонім Сторож «щасливого заутка»- оберег	«...стояв насторч величезний камінь...» <i>«С торож, котрий, бачилось, пильнував входу в тухольську долину і готов був упасти на кожного, хто в ворожій цілі вдирався б до сього тихого, щасливого заутка».</i> Приховує семантику сторожа, воріт Карпат	Кам'яний стовп – символ охорони, входу	Франко, с. 33	Сокіл, с. 426 «Образ <i>Сторожа</i> - велетня у творі має велике психологічн е навантажен ня. Він проходить наскрізною ниткою крізь увесь твір, уособлююч и силу, мужність і відважніст ь тухольців. Символ Сторожа є тим оберегом, який відлякує негативну енергію нападників» с.426
4	Медведяче леговище	мікротопонім	«...покритий смереками, завалений вивертами...»	Горб – художній образ, можливо реальний	Франко, с. 15	Сокіл, с. 427
5	Запала долина	мікротопонім	«...тепер поросла лісом і зветься Запалою долиною...»	Давня Тухля – втрачене поселення Місце, де колись була давня Тухля. Тепер – лісиста долина.	Франко, с. 25	Сокіл, с. 426

6	Бескиди	оронім	«...вийшли на вершки Бескидів...»	Гірський хребет – символ захисту	Франко, с. 30	Сокіл, с. 428
7	Тухольська тіснина	мікротопонім	«...зачинили тухольську тіснину...»	Вузкий прохід у горах – оборонне значення	Франко, с. 144	Сокіл, с. 426
8	Стрий, Опір	гідроніми	«...долинами Стрия й Опору...»	Реальні ріки – просторові орієнтири	Франко, с. 18	Сокіл, с. 425
9	Синевідсько	ойконім	«...їх шатри білілися пониже Синевідська...»	Село на Львівщині – локалізація вторгнення ворога	Франко, с. 138	Франко, с. 138
10	Тухольський шлях	Мікротопонім - дромонім	«...їх провадили горі рікою Стриєм на тухольський шлях...»	Дорога до громади – стратегічна територія	Франко, с. 139	Сокіл, с. 426

Трансформація поетонімосфери повісті Івана Франка «Захар Беркут» в екранізаціях. Яке ж співвідношення між онімією художнього твору і кінематографією і що є спільним і відмінним, яка поетонімосфера творів? Звісно, що в основі сюжету покладена повість Івана Франка, імена героїв теж збереглися, але зображення і ставлення – має різницю, не забуваймо, що автор кожного твору має своє бачення.

Антропоніми. Антропоніміка у повісті Івана Франка є одним із ключових інструментів ідейної типізації. За Ю. Карпенком, власні імена персонажів «виконують не лише номінативну, а й оцінну, експресивну й символічну функції» (Карпенко, 2001: 27). У повісті «Захар Беркут» кожен антропонім – це не просто ім'я, а концентрований смисловий код. Ім'я Захар походить із біблійної традиції (від давньоєврейського זַכָּרְיָהוּ – Zekharyah, «Бог пам'ятає») і в українській ономастичній системі набуло рис патріархальності, глибини, духовної сталості. У Франка Захар – старійшина громади, уособлення пам'яті предків, моральний авторитет. Ім'я функціонує як ідентифікатор ідейної тяглості, «соборної» мудрості, уособлення беркута – птаха, що символізує ясний зір, висоту духу, цілісність. У радянській екранізації 1971 року ім'я збережено, а образ наділений рисами колективного лідера, хоча сакральний смисл послаблено. У фільмі «The Rising Hawk» (2019) ім'я залишено, однак його значення знецінено: Захар представлений не як ідеологічний центр, а як фоновий

«старий воїн», батько героя, не більше. Антропонім Максим (лат. *Maximus* – «найвеличніший») у Франка наділений не лише соціальною, а й експресивною функцією: він уособлює нове покоління, етично активне й вірне традиції. Як зазначає М. Худаш, у таких випадках «ім'я фіксує не тільки статус персонажа, а й прогнозує його дії» (Худаш, 1996: 144). У фільмі *Осики* 1971 року образ збережено, але романтизовано й узагальнено – герой діє від імені громади. У 2019 році Максим – типовий action-герой: його вчинки мотивовані не суспільним обов'язком, а особистими переживаннями. Антропонім Мирослава – слов'янського походження, утворений від основ мир і слава, – у Франковій концепції символізує синтез жіночої мудрості, внутрішньої сили, культурного посередництва. Ім'я виконує інтегративну функцію між патріархальною владою батька (Тугара) та народною етикою громади. У фільмі 1971 року ця функція збережена, тоді як у стрічці 2019 року героїню трансформовано на «бойову» фігуру, а її ім'я втратило первісну семантичну глибину.

Ім'я-прізвище *Тугар Вовк* – має тюркське звучання, що підкреслює чужинське походження, а зоонімічний компонент вовк у фольклорі символізує хижацтво, зраду. Ім'я Вовк – антипод Беркута, віддзеркалення антагонізму в самій структурі поетонімосфери. У фільмі 1971 року ім'я залишене, ідеологічний конфлікт «громада – боярин» посилено. У стрічці 2019 року ім'я також збережено, однак його символіка візуально не підкреслена.

Топоніми. За Ю. Карпенком, топоніми в історичному наративі виступають «носіями просторової символіки й ідеологічної локалізації» (Карпенко, 2001: 29). У «Захарі Беркуті» топоніми творять моральну мапу світу. Тухля – не просто село, а концентрат народного ідеалу: громада, яка живе у гармонії з природою, дотримується права, звичаєвої моралі. У повісті топонім виконує функцію просторової ідентичності. У фільмі 1971 року назву збережено, село зняте у реальних Карпатах, у 2019-му – назва згадується, але локалізація стерта, простір села десемантизовано, Карпати у Франка – не фон, а герой. Це сакралізований природний простір, моральний гарант, союзник тухольців. У фільмі *Осики* реальні Карпати стають частиною ідеологічної картини опору. У сучасній версії – гірський пейзаж, «візуальний фон», не наділений символічною функцією. Топонім Урич, реальна геолокація, у повісті фігурує як оборонний форпост. У фільмі 1971 року згадується, а у стрічці 2019 року – відсутній.

Етніоніми. У Франка етніоніми формують чітку антитезу: тухольці – громада, монголи – варвари. Ця опозиція будується не лише на соціальній основі, а й на ономастичній: ім'я тухольці функціонує як збірний суб'єкт моралі, а монголи – як антагоністична безлика маса. У стрічці 1971 року етніоніми збережено, громада підкреслена. У стрічці 2019 року тухольці як суб'єкт зникають, залишаються окремі герої.

Інші оніми. Безіменна річка, яка у повісті стає знаряддям перемоги тухольців, виступає активним елементом простору – вона не просто об'єкт, а союзник. Її безіменність функціонує як символ загального природного закону,

справедливості. У фільмі 1971 року річка збережена в ключовій сцені. У версії 2019 – не підкреслена функціонально, перетворена на візуальний ефект.

Онiм	У творі І. Франка	У фільмі 1971 р. (Л. Осика)	У фільмі 2019 р. (The Rising Hawk)
Захар	Захар – головний герой, старійшина громади	Захар – збережено ім'я й функцію як авторитета громади	Захар – збережено ім'я; роль зведено до батька героя
Максим	Максим – син Захара, герой-молодий борець	Максим – збережено ім'я; головний герой, частина громади	Максим – збережено ім'я; герой-індивідуаліст
Мирослава	Мирослава – дочка Тугара Вовка, образ злагоди	Мирослава – збережено ім'я; героїня з моральним вибором	Мирослава – збережено ім'я; активна бойова героїня
Тугар Вовк	Тугар Вовк – боярин, зрадник громади	Тугар Вовк – збережено ім'я; класовий ворог	Тугар Вовк – збережено ім'я; антагоніст, частково «олюднений»
Тухля	Тухля – рідне село тухольців, модель ідеальної громади	Назва «Тухля» згадується; показана в Карпатах	Назва «Тухля» звучить; локальний український контекст втрачено
Карпати	Карпати – сакральний природний простір	Карпати – реальні зйомки; природна краса й гірський характер	Карпати – візуальний фон без ідейного змісту
Урич	Урич – фортеця, важлива локація у фіналі	Назва «Урич» згадується; збережена без акценту	Урич – не згадується, замінений вигаданим простором
Тухольці	Тухольці – громада як колективний герой	Тухольці – колектив опору, образ громади підсилено	Громада як суб'єкт не фігурує; персонажі діють індивідуально
Монгол(и)	Монгол(и) – вороги, символ руйнівної чужої сили	Монгол(и) – образ ворога, без індивідуалізації	Монгол(и) – вороги з індивідуальними характерами
Річка (безіменна)	Річка – природна зброя, союзник громади	Збережено мотив річки як пастки	Річка є, але як візуальний ефект; без символічної функції

Отже, дослідивши поетонімосферу повісті Івана Франка «Захар Беркут», можна стверджувати, що кожен поетонім має своє місце і значимість у творі. Повість багата на топоніми, які поділяються на гідроніми, ойконіми, ороніми, мікротопоніми, що утворені способом трансонімізації. У творі згадані антропоніми, які відповідають і добі, і місцевості того часу, і подіям, також є поетоніми-символи, які мають глибоке фольклорне джерело. Іван Франко – неперевершений майстер художнього слова, твори якого мають невичерпне джерело для науковців. Ми не можемо розглядати художній твір як історичний документ, «Художня правда вище правди історичної. Літератори завжди ясно усвідомлювали, що між реальним ономастиконом і власними назвами художнього твору наявні істотні відмінності. Для історичних постатей

характерне збереження реального імені. Наповнення поетичним об'єктом змінюється, з'являються конотеми поетичного характеру, з історичної постаті перетворюється в категорію історичного поетоніма, свобода супровідних, видатних імен; перенесення подій для створення цікавішого сюжету, для інтриги».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бучко Д. Іван Франко – основоположник української антропоніміки. *Іван Франко: дух, наука, думка, воля: матеріали Міжнародного наукового конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження Івана Франка* (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006). Львів, 2010. Т. 2. С. 86
2. Бучко Н. Топоніміка Львівщини: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. 216 с.
3. Вінтонів Т. Поетонімосфера історичної оповіді: типологічний аспект. *Мова і Культура*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2009. Вип. 11. Т. VIII (120). С. 61–64.
4. Данилов О. Рецензія на художній фільм «Захар Беркут». URL: <https://itc.ua/articles/recenziya-na-hudozhnij-film-zaharberkut/>
5. Етимологічний словник української мови: у 7 т. Т. 2: Е–Копці / редкол.: О. Мельничук (гол. ред.) та ін. Київ: Наукова думка, 1985.
6. Карпенко Ю. Ономастика в художньому тексті: функції власних імен. *Українська мова*. 2001. № 4. С. 25–31.
7. Карпенко Ю. Власні назви в художній літературі. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. Вип. 37. С. 170–172.
8. Сеїтаблаєв А. Я відкрив для себе багато емоцій всередині «Захара Беркута». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubricculture/2796421-seitablaev-a-vidkriv-dla-sebe-bagato-emocij-vseredini-zaharaberkuta.html>
9. Сімович В. Іван Франко. Його життя та діяльність. Мюнхен, 1966. 111 с.
10. Скрипник Л., Дзятківська Н. Власні імена людей: словник-довідник / ред. В. Русанівський; НАН України, Інститут мовознавства. ім. О.О. Потебні. Київ: Наукова думка, 2005. 334 с.
11. Сокіл Н. Мікротопоніми села Тухлі у творі Івана Франка «Захар Беркут». *Іван Франко: дух, наука, думка, воля: матеріали Міжнародного наукового конгресу, присвяченого 150-річчю від дня народження Івана Франка* (Львів, 27 вересня – 1 жовтня 2006). Львів, 2009. Т. 2. С. 424–430.
12. Худаш М. Українські прізвища: історико-етимологічний словник Ужгород: Ліра, 1996, 412 с.
13. Художній фільм «Захар Беркут» (реж. Л. Осика, кіностудія ім. Довженка, 1971). URL: https://youtu.be/GgOqcgmDQ_I?si=z7S6t7hrsGCI5asj
14. The Rising Hawk (реж. А. Сеїтаблаєв, Дж. Вінн, Kinorob, 2019). URL: <https://tv.kyivstar.ua/ua/movie/608aa06e35f4f9ff41a5e1b8-2019-zahar-berkut>

REFERENCE

1. Buchko D. Ivan Franko – osnovopolozhnyk ukrainskoi antroponimiky. *Ivan Franko: dukh, nauka, dumka, volia: materialy Mizhnarodnoho naukovooho konhresu, prysviachenoho 150-richchiiu vid dnia narodzhennia Ivana Franka* (Lviv, 27 veresnia – 1 zhovtnia 2006). Lviv, 2010. T. 2. S. 86
2. Buchko N. Toponimika Lvivshchyny: navchalnyi posibnyk. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 2013. 216 s.
3. Vintoniv T. Poetonimosfera istorychnoi opovidi: typolohichnyi aspekt. *Mova i Kultura*. Kyiv: Vydavnychi Dim Dmytra Buraho, 2009. Vyp. 11. T. VIII (120). S. 61–64.
4. Danylov O. Retsenziia na khudozhnii film «Zakhar Berkut». URL: <https://itc.ua/articles/recenziya-na-hudozhnij-film-zaharberkut/>
5. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy: u 7 t. T. 2: E–Koptsi / redkol.: O. Melnychuk (hol. red.) ta in. Kyiv: Naukova dumka, 1985.
6. Karpenko Yu. Onomastyka v khudozhnomu teksti: funktsii vlasnykh imen. *Ukrainska mova*. 2001. № 4. S. 25–31.
7. Karpenko Yu. Vlasni nazvy v khudozhnii literaturi. *Naukovi zapysky. Seriia: Filolohichni nauky (movoznavstvo)*. Kirovohrad: KDPU im. V. Vynnychenka, 2001. Vyp. 37. S. 170–172.
8. Seitablaiev A. Ya vidkryv dlia sebe bahato emotsii vseredyni «Zakhara Berkuta». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubricculture/2796421-seitablaiev-a-vidkriv-dla-sebe-bagato-emocij-vseredini-zaharaberkuta.html>
9. Simovych V. Ivan Franko. Yoho zhyttia ta diialnist. Miunkhen, 1966. 111 s.
10. Skrypnyk L., Dziatkivska N. Vlasni imena liudei: slovnyk-dovidnyk / red. V. Rusanivskyi; NAN Ukrainy, Instytut movoznavstva. im. O.O. Potebni. Kyiv: Naukova dumka, 2005. 334 s.
11. Sokil N. Mikrotoponimy sela Tukhli u tvori Ivana Franka «Zakhar Berkut». *Ivan Franko: dukh, nauka, dumka, volia: materialy Mizhnarodnoho naukovooho kongresu, prysviachenoho 150-richchiiu vid dnia narodzhennia Ivana Franka* (Lviv, 27 veresnia – 1 zhovtnia 2006). Lviv, 2009. T. 2. S. 424–430.
12. Khudash M. Ukrainski pryzvyshcha: istoryko-etymolohichnyi slovnyk Uzhhorod: Lira, 1996, 412 s.
13. Khudozhnii film «Zakhar Berkut» (rezh. L. Osyka, kinostudiia im. Dovzhenka, 1971). URL: https://youtu.be/GgOqcgmDQ_I?si=z7S6t7hrsGCI5asj
14. The Rising Hawk (rezh. A. Seitablaiev, Dzh. Vinn, Kinorob, 2019). URL: <https://tv.kyivstar.ua/ua/movie/608aa06e35f4f9ff41a5e1b8-2019-zahar-berkut>